

ЛЕКЦІЯ ЯК ФОРМА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Лекція як форма навчального процесу має ряд відмінних рис, зокрема:

вона дає цілісне і логічне висвітлення основних положень навчальної дисципліни;

озброює студентів методологією вивчення даної науки;

краще і повніше інших форм компенсує старіння або відсутність сучасних підручників і навчальних посібників, оперативно знайомить з останніми даними наук;

органічно поєднує навчання з вихованням;

націлює студентів на самостійну роботу і визначає основні її напрямки.

Лекційна форма викладання має ряд переваг:

це найбільш економічний спосіб навчання, ефективний за ступенем засвоєння;

один з найбільш дієвих засобів формування світогляду і переконань;

засіб прямого особистого впливу викладача на велику аудиторію одночасно.

Однак лекція не вільна і від недоліків, зокрема:

вона не може зовсім відходити від базових праць, підручників, аксіом і істин;

вона забезпечує лише мінімальний зворотний зв'язок від студентів до викладача;

нарешті, чим більше лекційна аудиторія, тим слабкіше вплив лектора на конкретного студента.

Певною мірою гостроту названих протиріч знімає можливість застосування в навчальному процесі нетрадиційних видів читання лекцій.

Замість того щоб "транслявати" студентам факти і їх взаємозв'язок, можна запропонувати їм проаналізувати ситуацію (проблему) і здійснити пошук шляхів зміни даної ситуації на краще.

Сучасні навчальні лекції прийнято ділити на 4 види:

- оглядова лекція, спрямована на відновлення отриманих знань або ознайомлення з якимось новим матеріалом для формування цілісного знання;

- проблемна лекція подає матеріал як проблему або комплекс проблем, комплекс різних точок зору. Конкретного рішення ситуації немає, його треба шукати разом і викладачеві, і студентам (метод конкретних ситуацій);

- предметна лекція є розділом або частиною досліджуваного теоретичного курсу. Вона цілком може містити в собі питання і будь-яку оглядову інформацію;

- установча лекція, головне завдання якої – систематизація наявних у студентів знань, акцентування уваги на найбільш складних проблемах, рекомендації для самостійної роботи й інформація про використовувану літературу.

Як би не відрізнялися навчальні лекції з формою і видом, їх об'єднують загальні вимоги, що ставляться до цього виду занять.

Лекція повинна:

- бути яскравою, переконливою і бездоганною в науковому відношенні;
- виходити за рамки навіть найновішого і якісного підручника;
- вчити мислити, а не складатися з готових відповідей і рецептів;
- бути грамотною і логічною.

О. П. Чебанова

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ВИШУ З ТОЧКИ ЗОРУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ

На сучасному етапі розвитку вітчизняної освіти, який супроводжується суттєвими змінами в педагогічній науці, шляхами ефективного вирішення завдань вищої школи має бути вдосконалення системи методичної роботи у виші.

Серед пріоритетних завдань вищого навчального закладу можна виділити такі: впровадження освітньої діяльності (наукової, методичної, навчальної, виховної, культурної); набуття знань у певній галузі та підготовка до професійної діяльності студентів; проведення наукових досліджень як основи підготовки майбутніх фахівців і науково-технічного та культурного розвитку держави; перепідготовка й підвищення кваліфікації кадрів тощо. Тобто одним із стратегічних завдань сучасного вищого навчального закладу є підвищення кваліфікації кадрів. Маю зазначити, що на даному етапі розвитку вищої освіти існують певні проблеми щодо фінансування підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників з боку МОН України. Отже, вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації повинні самостійно вирішувати проблему підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів з урахуванням потреб сучасної вищої освіти та індивідуальних професійних інтересів особистості. Зазначений процес відбувається в системі методичної роботи вишу.

Значна кількість дослідників наголошують на тому, що методична робота є діяльністю з навчання та розвитку кадрів, метою якої є виявлення, узагальнення та розширення найціннішого досвіду, створення власних методичних розробок для забезпечення навчального процесу.